

Prof. dr. sc. Rafael Gliha

“SORTE KRUŠAKA U SUVREMENOJ PROIZVODNJI”

“FRAGARIA”, Zagreb, 1997.

Hrvatska voćarska znanost, nastava i struka obogaćena je jednim novim vrlo vrijednim djelom. To je reprezentativno izdanje knjige prof. dr. sc. Rafaela Glihe, naslova “Sorte krušaka u suvremenoj proizvodnji”. Knjiga je velikog formata (28 x 23 cm), a sadrži 278 stranica pisanih dvostupačno, 205 vrlo uspješnih slika u boji, 7 slika u crno-bijeloj tehnici i 5 stranica crteža.

Sadržaj knjige autor je podijelio u tri osnovna dijela. U prvom dijelu na 66 stranica obrađena je znanstvena i stručna problematika, koja je potrebna za razumijevanje znanstvenih i stručnih pojmova, koji se koriste u obradi sorti. U drugom pomološkom dijelu na 176 stranica je obrađeno 96 sorti krušaka koje vode podrijetlo od vrste *Pirus communis*. Treći dio knjige obuhvaća problematiku japansko-kineskih sorti, a posebno je obrađeno 11 “nashi” sorti za koje se smatra da su najperspektivnije za uzgoj u Europi. Ta je materija obrađena na 23 stranice. Ova je materija prvi put obrađena u našoj voćarskoj literaturi. Uz to je dato kazalo sorti i popis opsežne domaće i strane znanstvene i stručne literature, koju je autor koristio pri pisanju ovog vrijednog djela.

Odmah na početku želim istaći da je autor knjige redoviti sveučilišni profesor i znanstveni savjetnik i da je bez sumnje najbolji poznavalac kruške u našoj zemlji, pa i šire. Sa znanstvenom i stručnom problematikom ove vrijedne voćne vrste bavio se intenzivno preko 30 godina.

Moram podvući da je knjiga napisana na visokoj znanstveno-stručnoj razini i da je originalno koncipirana. Autor u svom predgovoru kaže “da je knjiga tako koncipirana da problematika sorti krušaka bude inkorporirana u prošlost, sadašnjost i budućnost uzgoja krušaka, odnosno da bude tretirana kroz prizmu tijekom znanstvenih i praktičnih voćarskih saznanja”. Dalje autor navodi “da knjiga zapravo predstavlja stanoviti kompromis između pomologije i monografije, jer pojedinačnoj obradi sorti prethodi niz poglavlja u kojima je u sažetom obliku obrađena znanstvena i stručna problematika koja je potrebna da svatko, pa i onaj koji nije po profesiji voćarski stručnjak, može razumjeti pojmove koji se koriste pri obradi sorti”.

Zato je autor obavio vrlo svrsishodan odabir materija i područja biologija, ekologije i tehnologije uzgoja krušaka, selekcije sorti s povijesnim osvrtom na

stvaranje sorti i razvojni put uzgoja krušaka u Hrvatskoj. Tako opsežnu materiju obraditi na visokoj znanstveno-stručnoj razini, a u skraćenom obliku, vrlo je težak posao, ali je autoru to izvrsno uspjelo.

Posebno želim istaknuti da je u tom dijelu knjige u nekim poglavljima i potpoglavljima, prof. dr. sc. Gliha obradio neka znanstvena i stručna područja o kojima se u nas malo ili nikako nije pisalo. To su poglavlja "Postanak sorti" u kojem su obrađene metode selekcije krušaka, potpoglavlje "Toplinski udar", poglavlje "Hormoni i fitoregulatori", a posebice je zanimljivo i inteligentno napisano poglavlje "Povijest sorti krušaka".

Sva ta obrađena materija, kao i cijela koncepcija knjige podređena je pomološkoj obradi 96 sorti krušaka koje nazivamo sortama zapadnog svijeta, među kojima se nalaze sve vodeće i većina pratećih sekundarnih sorti, kao i priličan broj novih sorti koje su tek u istraživanju.

Sve su sorte obrađene po istoj shemi koju je razradio sam autor i u njoj ima mnogo originalnosti i vlastitog doprinosa u brojčanoj razradi nekih pokazatelja, stručnom definiranju nekih pojmova i preciznosti izražavanja pojmova.

Autor je sorte majstorski obradio. Za svaku je sortu nastojao dati što više relevantnih podataka, uspješno koristeći rezultate vlastitih dugogodišnjih istraživanja i podatke brojnih stranih autora. Posebice treba istaći da je prof. dr. sc. R. Gliha u ovu knjigu unio vrlo mnogo rezultata svojih znanstvenih istraživanja i da su gotovo sve brojčane vrijednosti rezultat njegove znanstveno istraživačke aktivnosti na kulturi kruške. Vrijedno je napomenuti da su sorte razvrstane po vremenu dozrijevanja i da je u tome autor potpuno uspio rangirajući ih u odnosu na vodeću sortu Viljamovku. U ovom radu došle su do izražaja ne samo znanstvene nego i nastavno pedagoške sposobnosti autora. Na temelju dugogodišnjeg nastavnog iskustva u zvanju redovitog sveučilišnog profesora uspio je prof. dr. sc. R. Gliha građu sustavno iznijeti i slikovito približiti čitatelju.

Posebice bih želio naglasiti vrijednost sažetka na kraju obrade svake sorte u kojem autor valorizira sortu u kontekstu suvremenih zbivanja u proizvodnji i trgovini, a u njemu se nalaze i autorove sugestije u pogledu njezinog uzgoja u Hrvatskoj. Na svakom se mjestu u pomološkom dijelu očituje osobni stav autora, što je svojstveno za prof. dr. sc. R. Glihu, da u svakom stručnom pitanju uvijek pri pisanju iznosi i svoje osobno mišljenje. Posebice treba istaći da je za sorte data ocjena na osnovi eksternih i internih obilježja i organoleptičkih svojstava.

Autor je zaslužio najvišu ocjenu za visokostručni način obrade sorti i teško je naći pomologiju krušaka u svijetu u kojoj bi sorte bile bolje obrađene.

Prof. dr. sc. R. Gliha ovom je knjigom dao veliki osobni doprinos da se pomologija kao posebna disciplina voćarske znanosti podigne na još višu znanstvenu razinu.

Posebno želim istaknuti veliku izražajnu sposobnost i lijepi, često gotovo literarni stil pisanja, u kojem je prisutna ne samo znanstvena erudicija autora, nego i njegova velika opća naobrazba, a pri opisu sorti došla je posebno do izražaja autorova nadarenost za likovna zapažanja i sposobnost da ih opisno izrazi.

Kao zaključnu ocjenu mogu reći da je knjiga našeg uvaženog prof. dr. sc. Rafaela Glihe "SORTE KRUŠAKA U SUVREMENOJ PROIZVODNJI" napisana na takvoj znanstveno stručnoj razini da može služiti kao udžbenička građa na Agronomskim fakultetima i srednjim školama, a posebice kao osnova za održavanje pomoloških seminara na dodiplomskoj i poslijediplomskoj nastavi, kao i za potrebe pomološke determinacije sorata.

Veliki broj slika u boji koje dokumentiraju i striktno prate sadržaj knjige, mnogo pridonose estetskoj privlačnosti ove vrijedne knjige.

Na kraju mi je ugodna dužnost zaključiti da sam uvjeren da će ova izvrsna knjiga prof. dr. sc. Rafaela Glihe pobuditi veliko zanimanje širokog kruga zainteresiranih za voćarstvo ne samo u Hrvatskoj, nego i u inozemstvu i da će po svom sadržaju i likovnoj predodžbi stati uz bok najboljih pomologija krušaka koje su do danas napisane, pa će dostojno predstavljati domet hrvatske voćarske struke u svijetu.

Predstavljanje knjige svečano je obavljeno na Agronomskom fakultetu u Zagrebu. Svečanost je otvorio dekan prof. dr. sc. Frane Tomić, koji je pozdravio autora i zahvalio mu na ovom velikom daru hrvatskom voćarstvu. Predstavljanju knjige prisustvovao je velik broj znanstvenika, nastavnika, stručnjaka, studenata i prijatelja štovatelja prof. dr. sc. Rafaela Glihe. O knjizi su govorili recenzenti prof. dr. sc. Ivo Miljković, mr. sc. ing. Aleksander Kravos i sam autor.

Knjiga se može kupiti kod izdavača "Fragaria", 10000 Zagreb, Velike Ravnice 2, tel. 2339-729.

Prof. dr. sc. Ivo Miljković